

Mýtus 10: IPP neovlivňují žádné jiné léky

Existuje mylná představa, že IPP lze bez obav kombinovat s jakýmkoli jinými léky, protože neovlivňují jejich vstřebávání ani účinnost.

Fakta

IPP mohou narušit absorpci léků snížením pH žaludku, což je problém pro léky, které potřebují kyselé prostředí pro správnou rozpustnost. To je zvláště důležité u preparátů železa, thyroxinu, inhibitorů tyrosinkinázy (např. dasatinib, erlotinib), proteázových inhibitorů (např. atazanavir, indinavir), antifungálních léků (např. ketokonazol, itraconazol) a mykofenolátu. IPP mohou snížit biologickou dostupnost těchto léků (18). Dalším mechanismem možných lékových interakcí je ovlivnění metabolismu jiných léčiv jaterními cytochromy P450. Zejména omeprazol má vysokou afinitu k izoformě CYP2C19, čímž může narušit metabolismus klopidogrelu, který je do své aktivní formy transformován tímto enzymem. Vzhledem k vysoké afinitě omeprazolu může docházet kompetitivně k inhibici aktivity klopidogrelu a zhoršovat tak jeho účinek. V případě nutnosti současného podávání IPP spolu s klopidogrelem se tedy doporučuje podávat alternativně pantoprazol, lansoprazol nebo rabeprazol, u kterých nebyl prokázán stejný stupeň inhibice (19).

LITERATURA

1. Katz PO, Dunbar KB, Schnoll-Sussman FH, et al. ACG Clinical Guideline for the Diagnosis and Management of Gastroesophageal Reflux Disease. *Am J Gastroenterol*. 2022 Jan 1;117(1):27-56.
2. Nugent CC, Falkson SR, Terrell JM. H2 Blockers. *StatPearls* [Internet]. 2025 Jan, [cited 2025 Jan]. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK525994/>.
3. Shin JM, Sachs G. Pharmacology of proton pump inhibitors. *Curr Gastroenterol Rep*. 2008 Dec;10(6):528-34.
4. Shinozaki S, Osawa H, Hayashi Y, et al. Long-term vonoprazan therapy is effective for controlling symptomatic proton pump inhibitor-resistant gastroesophageal reflux disease. *Biomed Res*. 2021 Mar;14(3):32. doi: 10.3892/br.2021.1408. Epub 2021 Feb 1. PMID: 33585034; PMCID: PMC7873583.
5. Skutil T, Konečný Š, Vaculová J. Refluxní choroba jícnu – současný pohled. *ACTA MEDICINAE Vnitřní lékařství*. 2023;14.
6. Targownik LE, Fisher DA, Saini SD. AGA Clinical Practice Update on De-Prescribing of Proton Pump Inhibitors: Expert Review. *Gastroenterology*. Apr;162(4) 2022:1334-1342.
7. Raghu G, Remy-Jardin M, Richeldi L, et al. Idiopathic Pulmonary Fibrosis (an Update) and Progressive Pulmonary Fibrosis in Adults: An Official ATS/ERS/JRS/ALAT Clinical Practice Guideline. *Am J Respir Crit Care Med*. 2022 May 1;205(9):e18-e47.

Diskuze

Antisekreční léčba je nepostradatelnou součástí současné gastroenterologické praxe. Její význam je neodmyslitelný v léčbě široké škály onemocnění, od RCHJ přes vředovou chorobu, až po méně časté diagnózy, jako je Zollinger-Ellisonův syndrom nebo eozinofilní ezofagitida (5, 6). Přesto existuje řada výzev a kontroverzí, které vyžadují racionální přístup k jejímu užívání. Jedním z klíčových závěrů je, že antisekreční léčba není univerzální. Nelze tvrdit, že každý pacient s diagnózou RCHJ nebo podobným onemocněním vyžaduje její dlouhodobé podávání. V mnoha případech lze symptomy zmírnit změnou životního stylu, dietními opatřeními nebo podáváním jiných farmakologických alternativ, jako jsou H2-blokátory. Individualizovaný přístup k léčbě je proto nezbytný pro optimalizaci výsledků, minimalizaci rizik a zamezení nadužívání těchto léků (1, 2).

Dlouhodobé užívání IPP může být spojeno s nežádoucími účinky (10). Tyto skutečnosti zdůrazňují potřebu pravidelného přehodnocování indikace k jejich užívání a snahy o snížení dávkování či ukončení terapie, pokud již není nezbytná. V praxi však stále dochází k nadužívání IPP. Často jsou tyto léky předepisovány bez jasné indikace a stávají se součástí polypragmatie, aniž by byla přehodnocována jejich účinnost či potřeba. Tato praxe zvyšuje riziko komplikací spojených s dlouhodobým užíváním a zatěžuje pacienty i zdravotnický systém. Lékaři by měli být obezřetní při indikaci antisekreční

léčby a zároveň aktivně zvažovat možnosti její depreskripce (6).

Navzdory dominanci IPP, zůstávají H2-blokátory možnou alternativou, zejména u pacientů s lehčími formami RCHJ, při nočních symptomech nebo tam, kde IPP nejsou dobře tolerovány (2, 5). Význam H2-blokátorů spočívá také v jejich dobrém bezpečnostním profilu, který umožňuje jejich využití ve specifických situacích, kde jsou IPP nevhodné (8). Na druhou stranu limitací jejich dlouhodobého podávání je vznik tachyfyaxe a snížení účinnosti. V poslední době se objevují nové lékové skupiny, jako jsou draslíkem kompetitivní blokátory protonové pumpy (např. vonoprazan), které slibují vyšší účinnost a bezpečnostní profil zejména u pacientů rezistentních na standardní léčbu IPP. Tyto inovace mohou významně ovlivnit budoucí terapeutické přístupy, a to jak u RCHJ, tak u dalších acidopeptických onemocnění (4).

Závěr

Pro optimalizaci využití antisekreční léčby je klíčové pochopení její účinnosti, indikací a rizik spojených s jejím dlouhodobým užíváním. Lékaři primární i specializované péče musí přistupovat k této terapii racionálně, s ohledem na individuální potřeby pacienta. Kromě toho by měli pravidelně přehodnocovat indikace a snažit se o depreskripci tam, kde to klinický stav pacienta umožňuje. Tento přístup přinese nejen lepší výsledky léčby, ale také sníží potenciální rizika spojená s nadužíváním antisekrečních léků (6).

doi: 10.1164/rccm.202202-0399ST.

8. Kroupa R, Skutil T, Dolina J. Racionalizace terapie nemocí horní části trávicího traktu (nejen) v geriatrici. *Geriatrica a Gerontologie*. 2024;13(3):144-149.
9. Muheim L, Signorell A, Markun S, et al. Potentially inappropriate proton-pump inhibitor prescription in the general population: a claims-based retrospective time trend analysis. *Therapeutic Advances in Gastroenterology*. 2021;14.
10. Thurber KM, Otto AO, Stricker SL. Proton pump inhibitors: Understanding the associated risks and benefits of long-term use. *Am J Health Syst Pharm*. 2023 Apr 8;80(8):487-494.
11. Dunbar KB, Souza RF, Spechler SJ. The Effect of Proton Pump Inhibitors on Barrett's Esophagus. *Gastroenterol Clin North Am*. 2015 Jun;44(2):415-24.
12. Lucendo AJ, Molina-Infante J, Arias Á, et al. Guidelines on eosinophilic esophagitis: evidence-based statements and recommendations for diagnosis and management in children and adults. *United European Gastroenterol J*. 2017 Apr;5(3):335-358.
13. Rossi A, Perrella L, Scotti S, et al. Approaches to Deprescribing Proton Pump Inhibitors in Clinical Practice: A Systematic Review. *Journal of Clinical Medicine*. 2024;13(20):6283.
14. Kroupa R, Cyran J, Dolina J, et al. Příznaky a onemocnění

horní části trávicího traktu. Doporučené diagnostické a terapeutické postupy pro všeobecné praktické lékaře. *Gastroenterologie*. 2024; Praha. ISBN 978-80-88280-67-5.

15. Begg M, Tarhuni M, N Fotso M, et al. Comparing the Safety and Efficacy of Proton Pump Inhibitors and Histamine-2 Receptor Antagonists in the Management of Patients With Peptic Ulcer Disease: A Systematic Review. *Cureus*. 2023 Aug 29;15(8):e44341. doi: 10.7759/cureus.44341.
16. Kumar SS, Arvind S, Umpierrez AP. Things We Do for No Reason™: Routine use of proton pump inhibitors for peptic ulcer prophylaxis in adults on high-dose corticosteroids. *J Hosp Med*. 2023 Jul;18(7):630-632. doi: 10.1002/jhm.13095. Epub 2023 Apr 4. PMID: 37013890.
17. Lechien JR, Saussez S, Karkos PD. Effects of acids, pepsin, bile acids, and trypsin on laryngopharyngeal reflux diseases: physiopathology and therapeutic targets. *European Archives of Oto-Rhino-Laryngology*. 2018;26:392-402.
18. Tan CM, Juurlink DN. Navigating Drug Interactions with Proton Pump Inhibitors. *JAMA Netw Open*. 2024;7(7):e2419818.
19. Deodhar M, Al Rihani SB, Arwood MJ, et al. Mechanisms of CYP450 Inhibition: Understanding Drug-Drug Interactions Due to Mechanism-Based Inhibition in Clinical Practice. *Pharmaceutics*. 2020;12(9):846.